

LUC KOHSIEK DE BOER OP MET STOWA-RAPPORTEN

iStockphoto

Eerder dit jaar publiceerde Stowa, het kenniscentrum van regionale waterbeheerders, de strategienota 'Waardevol verbinden'. Waarop legt men de komende jaren het accent? Waar liggen de grote onderzoeksvragen? En weten waterschappen Stowa wel te vinden? Een gesprek met Luc Kohsiek, voorzitter van Stowa, als negende aflevering van een serie met hoofdrolspelers in de watersector.

"Kijk, daar gaat de burgemeester", zegt Luc Kohsiek plotseling, wijzend naar een fietser die zich buiten een weg baant door de wind. Het is kort na acht uur in de ochtend en bij hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier in Heerhugowaard gaat het over de strategienota *Waardevol verbinden*, die de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer dit jaar naar buiten bracht.

Kohsiek is dijkgraaf van hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en sinds december 2013 ook voorzitter van de Stowa. Niet verwonderlijk, want hij heeft een fascinatie voor water en is altijd direct of indirect betrokken geweest bij kennisontwikkeling op het gebied van water- en deltatechnologie. Tegelijkertijd is hij ervan overtuigd dat waterschappen het niet alleen kunnen. Ze ontkomen er niet aan om samenwerking te zoeken omdat hun werk steeds meer maatschappelijke impact heeft. Zoals het project om de Hondsbossche Zeewering te versterken met duin en zand. "Dat vergt heel veel praten, overleggen en uitleggen. Uiteindelijk was 99,9 procent van de mensen voor en gingen de partners mee. De provincie heeft alle vergunningen gecoördineerd. Rijkswaterstaat nam het voortouw bij het onderhoud en het hoogheemraadschap bij de aanleg." Kohsiek wil maar zeggen: het is ook belangrijk om de burgemeester te kennen.

IN HOEVERRE DRAAGT DE
STRATEGIENOTA UW STEMPEL?

"De nota was grotendeels klaar toen Stowa mij vroeg voorzitter te worden. Ze waren wel zo vriendelijk om nog te vragen wat ik ervan vond."

EN WAT VOND U ERVAN?

"Een prima strategie. Op één punt heb ik meer accent gegeven. Stowa is goed aangehaakt bij de uitvoerenden, maar moet beter aanhaken bij de bestuurlijke wereld. Iets dat ik heb ingebracht is *ranking*: er zijn veel voorstellen voor onderzoek naar bijvoorbeeld het zuiveringsproces. Prachtig. Maar waarin kun je nu het best investeren? In energiewinning of in het terugwinnen van grondstoffen? Ik vind dat we moeten aangeven in welke fase een project zit en wat de kans op succes is."

U WILT PRIORITEITEN
STELLEN.

"Ja, maar ook een fasering in de tijd aanbrenge. Want de kans op succes van een project dat helemaal aan het begin staat, is misschien maar 20 procent. Het is tenslotte innovatie. Maar van een bijna afgerond project verwacht je een hogere slagingskans. Er moet een balans zijn tussen projecten op de korte termijn met een grote slagingskans, die misschien niet zoveel winst opleveren, en projecten met een lagere slaagkans met een hoge potentiële opbrengst." >

H₂O
HOOFDROLSPELERS

'Stowa is goed
aangehaakt bij
de uitvoerenden,
maar moet beter
aanhaken bij
de bestuurlijke
wereld'

.....

DAT ROEPT DE VRAAG OP WAT 'SUCCES' IS: MILIEUWINST OF FINANCIËEL VOORDEEL?

"Eigenlijk gaat het om maatschappelijke winst, dat is geld, maar ook milieu of een langere levensduur van een installatie. Juist die maatschappelijke winst is aan het begin van onderzoek nog onzeker. Neem de ontwikkeling van de zuiveringstechnologie Nereda, waarbij Stowa een grote rol heeft gespeeld. Die heeft vijftien jaar geduurd!"

"Nieuw in de strategienota is dat we langer meekijken als een onderzoek wordt omgezet in praktijk. Na het opleveren van het rapport wil je dat er ook wat met de innovatie wordt gedaan en daar heb je een *launching customer* voor nodig. Die vind je niet door alleen een rapport te overhandigen."

.....

WATERSCHAPPEN WORDEN STEEDS GROTER, HEBBEN ZE NIET DE NEIGING OM STEEDS MEER ZELF TE DOEN?

"Zeker. Waterschappen fuseren veel, maar ze hebben ook te maken met afslanking van het ambtelijk apparaat. En bijvoorbeeld de waterschappers hier willen graag van collega's weten wat ze met de toegepaste kennis kunnen. Dat kan ook omdat dankzij alle nieuwe verbindingsmogelijkheden kennisuitwisseling veel makkelijker is geworden."

"In de praktijk zie je een soort verdeling. Ieder waterschap innoveert ook zelf. Neem de 'zandzakvuller' van Hunze en Aa's of onze 'rietschermenplaatser'. Dat zijn praktische dingen. Voor grote vernieuwingen die gevolgen hebben voor de werkprocessen schakelen we Stowa in. Zo gaan we in onze waterzuivering microzeven plaatsen om cellulose uit het water te halen waarmee je bioplastics kunt maken. Daarmee zijn wij *launching customer* voor de Stowa, dat eerder laboratoriumonderzoek heeft gedaan. Zo'n grote investering doe je alleen als je weet dat het breder is onderzocht dan alleen bij jouw waterschap."

.....

WILLEN WATERSCHAPPEN WEL VAN ELKAAR LEREN?

"Tot voor een paar jaar terug was *not invented here* de regel. Tegenwoordig is er meer aandacht voor innovatie en stemmen we af wie voor welk project *launching customer* wordt. Dan hebben we het over de grote processen. Bij kleinere vernieuwingen kan het wel eens gebeuren dat er binnen een waterschap iets wordt ontwikkeld dat elders ook al is bedacht."

.....

HOE KAN STOWA BETER AANHAKEN OP BESTUURLIJK NIVEAU?

"Ikzelf denk dat het enorm helpt als we het onderzoeksprogramma eens per jaar bij de bestuurders over het voetlicht brengen zodat ze weten wanneer en waarvoor *launching customers* nodig zijn en dat ze het overzicht krijgen van alle ontwikkelingen die op stapel staan. Verder moeten we de

onderzoeksresultaten toelichten bij precies die waterschappen die er het meeste baat bij hebben."

.....

WAT ZIJN DE GROOTSTE ONDERZOEKSVRAGEN VOOR WATERSCHAPPEN?

"Op het gebied van waterveiligheid: wat betekent de nieuwe normatiek voor de dijkversterking? Verder is de meerlaagse veiligheid nog lang niet uitontwikkeld. Als het gaat om watersystemen voorzie ik een koppeling tussen meteorologische en hydrologische modellen; dat je zes uur tevoren exact weet waar een clusterbui gaat vallen en welke straat onder water loopt. Op het gebied van afvalwater kunnen waterschappen, gemeenten en drinkwaterbedrijven nog veel samenwerken. Tot slot zijn er talloze ideeën om tot energie- en grondstoffenfabrieken te komen."

.....

NIEUW IS DAT STOWA HANDELINGSPERSPECTIEVEN WIL BIJEN. WAT BEDOELT U DAARMEE?

"Dat we het onderzoek verder brengen dan alleen het rapport. Stel dat we uitvinden dat het mogelijk is meteorologische systemen te koppelen aan hydrologische. Dat moet je met die ontdekking de boer op. Dan ga je naar een dijkgraaf en vraag je hem of hij niet ruim tevoren zou willen weten waar een clusterbui valt. En of hij daarin wil investeren."

"Of neem de keuze tussen energie- of grondstoffenwinning. Het kan per afvalwaterzuivering verschillen of investeren in energiewinning of juist het terugwinnen van grondstoffen het meeste rendement oplevert. Denk daarin mee."

.....

WAAR STAAT NEDERLAND ALS HET GAAT OM KENNIS OVER WATERBEHEER?

"Juist omdat we deels onder zeeniveau wonen, doen we veel aan beveiliging en weten we er veel van. Bovendien is Nederland dichtbevolkt en hebben we er veel last van als we het oppervlaktewater niet goed zuiveren. Dus voorlopig fietsen we in de kop van het peloton. Maar we moeten wel veel trainen en ons best blijven doen, want andere landen in vergelijkbare situaties ontwikkelen zich ook." |

Luc Kohsiek (1953) is dijkgraaf van hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier sinds 2009. In december 2013 werd hij voorzitter van Stowa. Kohsiek startte zijn loopbaan als onderzoeker bij het Waterloopkundig Laboratorium en de Universiteit Utrecht. Daarna was hij werkzaam in diverse managementfuncties bij Rijkswaterstaat en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Van 2002 tot 2009 was hij plaatsvervangend directeur-generaal bij Rijkswaterstaat.